

LESYČR



PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE PÉČE O PŘÍRODU A KRAJINU U LESŮ ČR, S. P.

Výbor pro krajinu, vodu a biodiverzitu

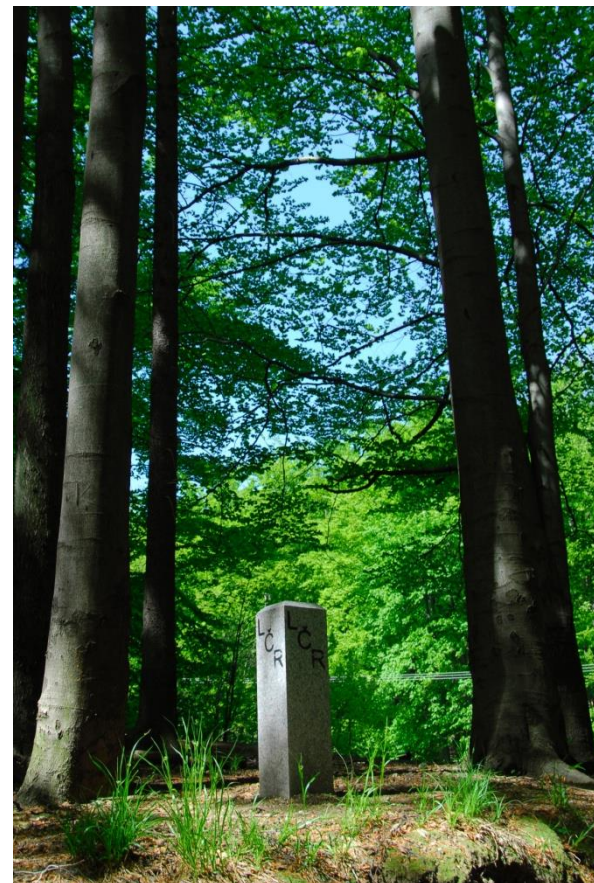
Rady vlády pro udržitelný rozvoj

Úřad vlády, Praha, 21. 6. 2016

RNDr. Jiří Stonawski

Základní charakteristika podniku (1.)

- Státní podnik (zkratky Lesy ČR; LČR)
- **Založen v roce 1992** zakládací listinou Ministerstva zemědělství.
- Hlavní předmět podnikání: Výkon práva hospodaření k lesům a k ostatnímu movitému a nemovitému majetku ve vlastnictví státu, provádění činností zabezpečujících optimální plnění všech funkcí lesů *(dle zápisu v obchodním rejstříku)*.
- V žebříčku plátců daně z příjmu právnických osob za rok 2015 (MF) – 7. místo s bezmála 1,2 miliardami korun.
- Dle Výroční zprávy LČR za rok 2014:
 - Správa porostní půdy na výměře 1, 283 mil. ha
 - Roční těžba 7,977 mil. m³ dřeva
 - Obnova lesa 13 632 ha ročně
 - Péče o více než 38 tis. km vodních toků
 - Počet zaměstnanců k 31.12. 2013: 3 335.



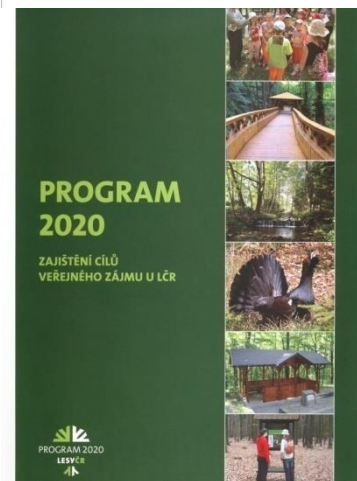
- Lesy ČR jsou založeny dle zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, „*k uspokojování významných celospolečenských, strategických, nebo veřejně prospěšných zájmů.*“ Podnikají vlastním jménem a na vlastní odpovědnost.
- Podnik usiluje o rovnovážné naplňování všech tří pilířů (trvalé) udržitelnosti, tedy:
 - Ekonomického,
 - Ekologického,
 - Sociálního.
- Jsme držiteli osvědčení o certifikaci lesů podle mezinárodně platného systému PEFC na většině lesních porostů s právem hospodařit Lesů ČR.
- Osvědčení je nezávislým dokladem trvale udržitelného hospodaření v lesích jak ve smyslu obecně závazných právních předpisů v ČR, tak mezinárodně uznávaných standardů.

- Lesy ČR od svého vzniku zpracovaly několik odborných programových dokumentů, jež jsou postupně naplňovány.
- Snahou podniku je tyto dokumenty průběžně aktualizovat v návaznosti na vývoj poznání, potřeb společnosti a mezinárodní závazky.

• Program trvale udržitelného hospodaření v lesích (1997, 2000, 2015).

• Program (2000) 2020 - zajištění cílů veřejného zájmu u LČR (1999, 2000, 2011).

• Koncepce zachování a reprodukce genových zdrojů lesních dřevin u LČR, s. p., na období 2010-2019 (2010). Předchozí: 1994-1999, 2000-2009.



- Usilujeme o vytvoření stabilního, kvalitního, druhově, prostorově a věkově skupinovitě smíšeného lesa;
 - podporujeme přirozenou obnovu kvalitních porostů původních dřevin;
 - věnujeme cílenou ochranu a péči přirozeně vzácným a ohroženým druhům lesních dřevin (jeřáb břek, třešeň ptačí, tis červený, jilmy, hrušeň planá, jabloň lesní apod.);
- 
- hospodaření přizpůsobujeme daným přírodním podmínkám, stavu lesa a jeho převažujícím funkcím;
 - využíváme šetrné technologie, přípravky a materiály;
 - hospodaříme s ohledem na zvláště chráněné části přírody, cenné biotopy, kulturní památky, prameniště, objekty a zařízení sloužící veřejnosti.

<http://www.lesy.cz/pece-o-les/pestovani-lesu/Stranky/program-trvale-udrzitelneho-hospodareni.aspx>

Hospodaříme v souladu s principy trvale udržitelného hospodaření v lesích

- Využíváme přirozenou obnovu lesa.

Přirozená obnova (%)	1993	1995	2000	2005	2010	2014
	3,9	7,5	17,8	23,11	23,4	31,5

- Zvyšujeme druhovou pestrost lesů výsadbou vhodných listnáčů a jedle.

Listnáče a jedle (%) při obnově lesa	1993	1995	2000	2005	2010	2014
	17,5	29,2	44,2	42,5	49,6	45,7

Klíčovou roli v biologické rozmanitosti lesních ekosystémů však hrají lesní dřeviny.

LČR disponují dlouhodobou koncepcí nakládání s genovými zdroji lesních dřevin

<http://www.semenarskyzavod.cz/Stranky/koncepce.aspx>.

Její součástí opatření je mj. péče o

- genové základy lesních dřevin,
- semenné sady,
- rodiče rodiny (dříve rodičovské /výběrové/ stromy).



Semenářský závod LČR v Týništi nad Orlicí poskytuje služby v oblasti semenářství nejen pro LČR, ale i pro další zájemce (např. z řad vlastníků lesů, lesních a okrasných školek).

Od roku 1998 zajišťuje rovněž výrobu ptačích budek, krmítek, budek pro čmeláky aj. pro širokou veřejnost.

- **Jeřáb břek (*Sorbus torminalis*):**
- 40 uznaných rodičů rodiny (dříve rodičovských stromů)
- 3 založené semenné sady (LS Prostějov, LS Buchlovice, LS Náměšť nad Oslavou)
- 1 uznaný semenný sad (LS Křivoklát)



- **Jeřáb oskeruše (*Sorbus domestica*):**
- 1 uznaný semenný sad (LZ Židlochovice)

Z celkové výměry 1, 245 mil. ha (2015) obhospodařovaných lesů:

- bezmála 45 % - zvláště chráněná území a lokality soustavy Natura 2000,
- dalších 20 % - přírodní parky.

Péče (nejen) o tato území je hrazena převážně z vlastních zdrojů podniku.

Lesy ČR se samy aktivně podílejí na praktické ochraně vybraných druhů - například na záchranném chovu tetřeva hlušce (Boubín, Krásná pod Lysou horou) a jeho návratu do volné přírody.

Dále spolupracují (jak na celostátní úrovni, tak regionálně) se státní ochranou přírody případně NNO (spolky) na mapování výskytu chráněných druhů (čápů černých, velkých šelem – Beskydy, Javorníky, ...) a stovkách konkrétních opatření na ochranu řady druhů nebo skupin rostlin a živočichů.

2014 - 2015 vybudována nová odchovna karpatských tetřevů v Krásné pod Lysou horou

- Příprava v úzké spolupráci se Správou CHKO Beskydy
 - Umístění - katastrální území Krásná pod Lysou horou v Moravskoslezském kraji.
 - Celkové náklady 18 milionů Kč
 - Z toho 15 mil. Kč EU a stát,
 - Více než tři miliony Kč uhradily LČR.
 - Odchovna tetřevů vznikla v nově postavené soustavě dřevostaveb.
 - Stavět se začalo v srpnu 2014, v polovině října 2015 byly objekty zkolaudovány
-
- Kromě vlastní stavby odchovny bylo v rámci projektu upraveno 335 hektarů biotopů.



Periodické mapování výskytu čápů černých 1994 - 2004 - 2014



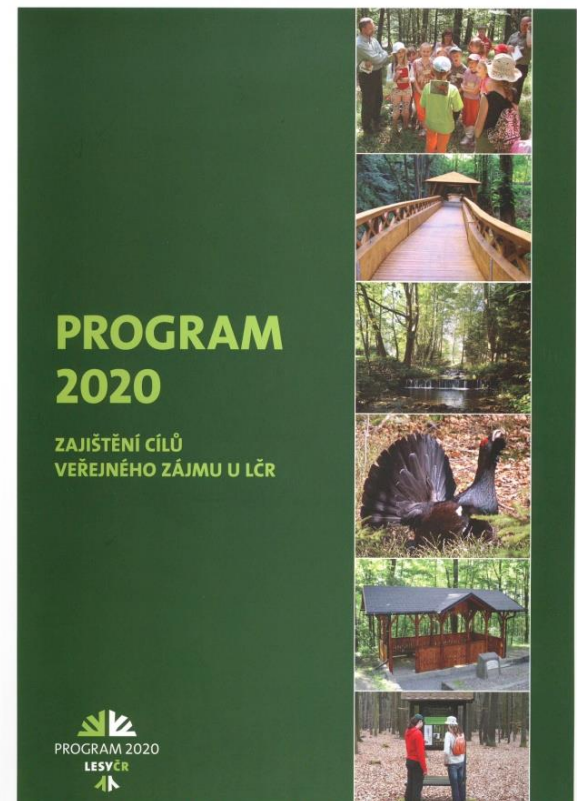
Program 2020 – podrobné informace na webu LČR

Rok 1999: Strategický dokument „Program 2000 - zajištění cílů veřejného zájmu u LČR“.

Za období 2000 – 2010 jsme investovali v rámci Programu 2000 více než 340 mil. Kč při realizaci konkrétních opatření na podporu mimoprodukčních funkcí lesů.

Rok 2011 - Mezinárodní rok lesů OSN: Aktualizovaný dokument „Program 2020“

- **zohledňuje vývoj poznání v oblasti funkcí lesů (ekosystémových služeb) a potřeb společnosti**
- **stanoví pravidla realizace a financování pro další období (do roku 2020).**



Realizace - výhradně na pozemcích s právem hospodařit LČR, a to buďto samostatně, nebo ve spolupráci s místními a regionálními partnery (obcemi, mikroregiony, orgány ochrany přírody, památkové péče či nevládními organizacemi).

Samozřejmostí při jejich provádění je respektování souvisejících právních předpisů.

Příklady opatření v rámci Programu 2020 (2014)

Program 2020

Náklady na realizaci Programu 2020 za léta 2010–2014

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Celkové náklady (tis. Kč)	33 493	55 601	54 428	69 630	70 319

Náklady na realizaci Programu 2020 v roce 2014 dle jednotlivých druhů činností

Druhy činností	tis. Kč	%
Lesní arboreta a památné stromy	589	0,8
Budování studánek	969	1,4
Údržba památných objektů a staveb	730	1,0
Odpočinkové a vyhlídkové objekty pro veřejnost	27 787	39,5
Informační systémy pro veřejnost	2 580	3,7
Budování a opravy cest, tras a parkovišť pro veřejnost	14 241	20,3
Estetické úpravy lesů, parků a krajiny	4 347	6,2
Péče o vodní zdroje	7 359	10,5
Péče o biodiverzitu lesů a krajiny	1 936	2,8
Péče o drobné objekty pro veřejnost	3 303	4,7
Potlačování invazních druhů rostlin	1 921	2,7
Speciální programy pro veřejnost	877	1,2
Ostatní akce pro veřejnost	3 680	5,2
Program 2020 celkem	70 319	100

Výroční zpráva LČR za rok 2014

Program 2020 – podrobné informace na webu LČR



Přihlásit LČ

Mapa stránek

Hledat



Návštěvníci lesa

Odborná veřejnost

Obchodní partneři

Úvod

Péče o les

Dřevo

Myslivost

Odborné rady

Volný čas v lese

Osvěta

Média

O nás

Kontakty

Volný čas v lese

- Akce pro veřejnost
- Program 2020
 - O Programu 2000
- Naučné stezky
- Informační systém v lese
- Tipy na výlet
- Fotogalerie
- Spolupráce s KČT
- Spolupráce s ČSOP
- Znáte dobře Váš les?

Program 2020 Lesů České republiky

Úvod ► Volný čas v lese ► Program 2020



V souvislosti se zveřejněním nového dokumentu s názvem „Program 2020 – zajištění cílů veřejného zájmu u LČR“ se podnik rozhodl umožnit široké veřejnosti zasílat náměty na konkrétní akce (opatření). Do roku 2020 plánují LČR vložit na jeho realizaci více než 500 mil. Kč.

Konkrétní náměty lze zasílat elektronicky na adresu Program2020@lesyvr.cz. Náměty je nutné co nejpodrobněji specifikovat, a to jak územně (minimálně do předmětu zprávy uvést kraj, jehož se námět týká), tak konkrétním popisem opatření ve členění podle jednotlivých kapitol programu. Všechny obdržené náměty budou posouzeny z hlediska jejich proveditelnosti s ohledem na související aspekty. Vybrané náměty budou zařazeny do zásobníku projektů; projekty budou následně realizovány s ohledem na pokrytí celého území České republiky a dostupné finanční prostředky.

Úlohou LČR jakožto podniku spravujícího státní lesy je dbát na vyváženost produkčních i mimoprodukčních funkcí lesa, tedy zajišťovat plnění produkční funkce i veřejné zájmy ve svém oboru činnosti. Proto byl v průběhu let 1998 – 1999 odbornými pracovníky podniku ve spolupráci s experty ochrany přírody, výzkumu a odborného školství vypracován „Program 2000 – zajištění cílů veřejného zájmu u LČR“. Souhrnně bylo na realizaci konkrétních opatření v rámci Programu 2000 prostřednictvím organizačních jednotek podniku v období 2000 – 2010 vynaloženo přes 339 mil. Kč. Drtivá většina opatření je financována z vlastních zdrojů, tj. zejména z prodeje dřeva jakožto hlavního hmotného produktu lesa.

Realizace konkrétních opatření v rámci tohoto programu probíhá výhradně na pozemcích s právem hospodařit LČR. Tato opatření LČR provádějí jak samostatně prostřednictvím svých organizačních jednotek, tj. jednotlivých lesních správ, lesních závodů a správ toků, tak ve spolupráci s místními a regionálními partnery, např. obcemi, mikroregiony, orgány ochrany přírody či nevládními organizacemi. Samozřejmostí při realizaci jakýchkoliv opatření je respektování souvisejících právních předpisů.

Dokument byl od počátku koncipován jako otevřený v tom smyslu, že jej lze doplňovat o další dílčí témata v návaznosti na vývoj poznání, potřeb společnosti a doporučení či závazky plynoucí z mezinárodních smluv, k nimž se Česká republika zavázala. Na přelomu let 2010 - 2011 došlo na základě těchto skutečností a zkušeností s dosavadní realizací k jeho přepracování a doplnění. Aktualizovaný dokument s názvem Program 2020- zajištění cílů veřejného zájmu u LČR, je vodítkem nejen pro práci zaměstnanců LČR, ale je určen také ostatní odborné veřejnosti, vlastníkům lesů a všem návštěvníkům a milovníkům přírody. Je také jedním z příspěvků podniku k Mezinárodnímu roku lesů 2011.

Dokument „Program 2020 - Zajištění cílů veřejného zájmu u LČR“ získáte v pdf verzi [kliknutím na banner](#).



ZAJIŠTĚNÍ CÍLŮ
VEŘEJNÉHO ZÁJMU
U LČR
pdf verze na stažení



LČR spravují více než 38 tis. km určených vodních toků a 828 drobných vodních nádrží.

Finanční pokrytí správy určených vodních toků a realizace opatření (2014):

Celkové náklady 503, 7 mil. Kč.

Z toho vlastní prostředky 478,8 mil. Kč, vnější zdroje 24,9 mil. Kč.

Tržby za odběry povrchové vody – 11, 5 mil. Kč.

Příklady opatření

- odstraňování povodňových škod,
- protipovodňová a protierozní opatření;
- realizaci akcí za účelem oprav a údržeb majetku;
- péče o břehové porosty, revitalizace v minulosti nevhodně upravených vodních toků, podpora ohrožených druhů organismů, likvidace invazních druhů rostlin* apod.



***Projekt LIFE-Nature „Záchrana lužních stanovišť v povodí Morávky“ (2007 – 2010) získal ocenění „Best Life Nature Projects“ udělené Evropskou Komisí za rok 2011 (<http://ec.europa.eu/environment/life/bestprojects/bestnat2011/>).**

Sanace povodňových škod z roku 1998 (Kounov, Orlické hory)



Revitalizace Tiché říčky v Janově nad Nisou (Správa toků – oblast povodí Labe Hradec Králové)

Revitalizace vodního toku, přilehlé nivy a okolních lučních pozemků v k.ú. Karlov u Josefova Dolu a Janov nad Nisou. V rámci realizace byla v přilehlé nivě vytvořena nová trasa toku s průtočnou a boční tůň.



Součástí Programu 2020 LČR.

Podmínky stanoveny vnitřním pokynem (*2003).

Významný strom LČR je strom rostoucí na pozemku s právem hospodařit LČR

- pozoruhodný svými rozměry
- vzhledově výjimečný
- historicky pamětihodný (k němuž se váže nějaká událost či pověst)
- k datu jeho návrhu není vyhlášen za strom památný dle § 46 zákona č. 114/1992 Sb.

Památný strom je strom vyhlášený dle § 46 zákona č. 114/1992 Sb.





[Návštěvníci lesa](#)[Odborná veřejnost](#)[Obchodní partneři](#)

[Úvod](#)[Péče o les](#)[Dřevo](#)[Myslivost](#)[Odborné rady](#)[Volný čas v lese](#)[Osvěta](#)[Média](#)[O nás](#)[Kontakty](#)

Péče o les

- ▶ Ochrana přírody u LČR
 - ▶ Natura 2000 u LČR
 - ▶ Vymezování bezzásahových území
 - ▶ Spolupráce s ČSOP
 - ▶ Významné stromy LČR
- ▶ Lesy a ochrana ohrožených druhů
- ▶ Lesnické parky v ČR
- ▶ Ochrana lesů
- ▶ Pěstování lesů
- ▶ Hospodářská úprava lesů
- ▶ Reprodukční materiál
- ▶ Správa vodních toků a bystřin
- ▶ Demonstrační objekty
- ▶ Náhrady imisních škod

Úvod ▶ Péče o les ▶ Ochrana přírody u LČR

Seznam významných stromů

[Informace o aplikaci](#)

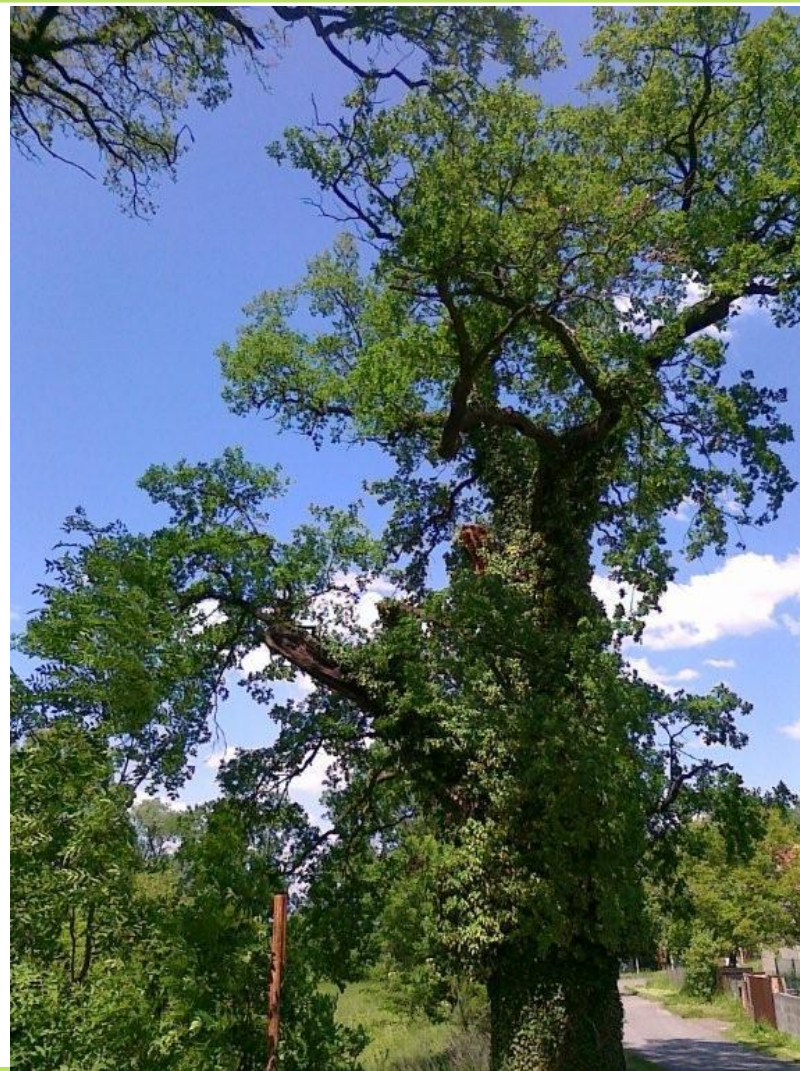


[Zrušit filtr](#)

Název stromu, skupiny, stromořadí	Druh dřeviny	Kraj	Katastrální území	Organizační jednotka
Bizarní borovice u Tří Grácií	Borovice lesní	Jihomoravský	Charvátská Nová Ves	LZ Židlochovice

Památný strom Dub v Hrádku

- Dub letní, výška 22 m, obvod 684 cm.
- Zaznamenán v Josefském katastru (1785) rozhraní k. ú. Bohdaneč, Hrádek, Doubravice.
- Vyhlášen 1978, považován za jeden z nejstarších stromů na Pardubicku.
- Zajištěno ošetření odborným arboristou (ETW, ČCA) po dořešení otázky vlastnictví pozemku (2013).
- Více na <http://www.lesy-cr.cz/o-nas/casopis-lesu-zdar/Stranky/katastralni-dub-v-hradku-vyznamny-pamatny-strom-na-reviru-steblova.aspx>



Významný strom Král Soutoku (LZ Židlochovice) obvod 805 cm ve výčetní výšce



Projekt Obnova solitérních dubů v oblasti Soutoku (Břeclavsko)

- Projekt spolufinancován EU v rámci OPŽP.
- Doba realizace 2009 – 2011
- Vybudována soustava malých oplocenek, do každé vysazeno 16 sazenic dubů letních, z nichž bude později vybrán nejkvalitnější dub, coby nový solitérní strom.



- Více informací na <http://www.lesy.cz/o-nas/casopis-lesu-zdar/Stranky/pomahame-pri-obnove-starych-soliternich-dubu-.aspx>.

Lávka u hradu Veverí - Dřevěná stavba roku 2011



Vývoj parkových úprav v území doložen od roku 1703.

V 50. letech 20. století byly parkově upravené plochy v zámeckém parku i v bezprostředním okolí aleje záměrně zalesněny s cílem popřít po staletí utvářenou kompozici zdejší krajiny.

Plán krajinných úprav z roku 1789

Nikolaus Joseph von Jacquin
(1727 – 1817) m. j. ředitel
císařské zahrady v
Schönbrunnu

V současnosti

Národní kulturní památka Kačina

Evropsky významná lokalita

Kačina

Genová základna Libický luh –

Kačina



Celkové náklady činily bezmála 23 mil. Kč; kromě LČR se finančně podílela také EU prostřednictvím OPŽP.

Byla obnovena původní krajinářská kompozice, doplněná o nové aleje, dřeviny, travníky a cesty pro pěší s hlinitopísčitým povrchem.

- Součástí projektu LČR bylo mimo jiné
 - založení a regenerace více než 108 hektarů zeleně,
 - zbudování 2 012 metrů nových cest pro pěší,
 - ošetření 745 stromů,
 - výsadba 547 převážně listnatých dřevin,
 - založení a regenerace 1 766 metrů stromořadí,
 - podpora biotopů zvláště chráněných druhů, zejména páchníka hnědého (*Osmoderma barnabita*), lesáka rumělkového (*Cucujus cinnaberinus*) a kovařika rezavého (*Elater ferrugineus*).

<http://www.lesycr.cz/o-nas/casopis-lesu-zdar/Stranky/regenerace-narodni-prirodni-pamatky-kacina-cast-obora.aspx?>

<http://www.lesycr.cz/media/archiv-tiskovych-zprav/tiskove-zpravy-2014/Stranky/lesy-cr-uspesne-dokoncily-projekt-regenerace-narodni-kulturni-pamatky-kacina-cast-obora.aspx?>

Kačina po realizaci úprav



- Lesy ČR spravují na jižní Moravě zhruba 1200 ha (240 km) větrolamů.
- Jde o 50 metrů široké pásy většinou krátkověkých dřevin, vysázené v 60. letech 20. století v návaznosti na kolektivizaci zemědělství a scelování pozemků do velkých lánů.
- Cíl – ochrana ornice před větrnou erozí.



- V minulých letech LČR realizovaly několik projektů obnovy větrolamů v okrese Hodonín.
- V následujících 6 letech plánují obnovit, převážně na Znojemsku a Břeclavsku, až 300 hektarů větrolamů, nejvíce ohrožených kvůli stáří stromů.
- Plán obnovy počítá s náhradou měkkých dřevin zejména duby, doplněnými třešní ptačí, lípou, javory, habrem a břekem. Předpokládané náklady na obnovu 1 ha větrolamu činí 0,5 mil. Kč (tj. celkem cca 150 mil. Kč).



V roce 2012 LČR realizovaly v rámci Programu 2020 dva projekty na podporu tetřívka obecného (*Tetrao tetrix*) v Jizerských horách. Cílem bylo vytvoření mozaiky bezlesí a rozvolněných lesních porostů mimo hlavní turistické trasy coby vhodného celoročního biotopu (tzv. tetřívčích center).

- ❖ **Tetřívek obecný**
- ❖ silně ohrožený druh
- ❖ předmět ochrany ptačí oblasti Jizerské hory
- ❖ výrazně ubývá v celém evropském areálu rozšíření kromě Ruské federace



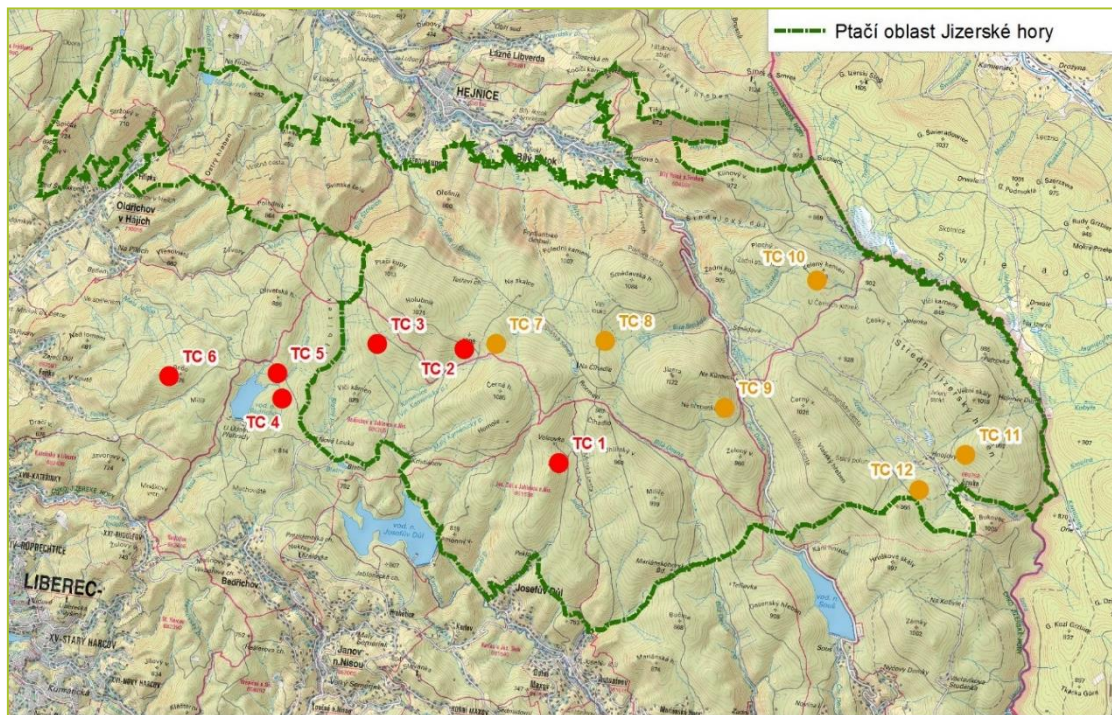
Podpora tetřívka obecného v Jizerských horách

Navazující evropský projekt realizovaný s podporou v rámci OPŽP (2014 – 2015).

Vytvořena mozaika 12 dalších tetřívčích center - soustav odlesněných ploch propojených bezlesými koridory, s dalšími úpravami ve prospěch tetřívka.

Celkové náklady: 3, 821 mil. Kč, z toho OPŽP: 3, 250 mil. Kč, zbytek LČR.

- ❖ Na odlesněných plochách ponechány solitérní smrky, každé bezlesí má rozvolněné okraje.
- ❖ Celkem odlesněno 47 ha.
- ❖ Celkem proředěno 42 ha.



Revitalizace rašelinišť v Krušných horách



- Přeshraniční projekt Ziel 3 / Cíl 3 Revitalizace rašelinišť mezi Horou Sv. Šebestiána a Satzung (Krušné hory, 2010 - 2014) finalistou evropské soutěže Natura 2000 Award 2015.
- Celkem 6 projektových partnerů (SRN - 4, ČR - 2).
- Realizátoři opatření: SRN - Sachsenforst, ČR - Lesy ČR.
- Bližší informace na <https://moorevital.sachsen.de/>.
- Připravujeme další etapu spolupráce:
 - revitalizace další části území,
 - obnova biotopů pro tetřívka,
 - oprava historické vápenky v Háji u Loučné pod Klínovcem.

Děkuji za pozornost.